

14. Ênhiang blũ : Vãn-phạm : Grammatical particles

a. Mta boh blũ : Loại tiếng : Word classes

boh hrã	chữ	letter
boh blũ	tiếng	word
pruẽ blũ	câu	sentence
kdrêc̃	đoạn	chapter
klei blĩ	tiếng	language
anãn	danh-tử	noun
boh jing	tĩnh-tử	adjectives
boh ngã	động-tử	verb
boh blũ mdjãp	túc-tử	complement
boh blũ bi đuôm	liên-tử	conjunction, connective
boh blũ bi mngac	trạng-tử	adverb
hrua anãn	đại-danh-tử	pronoun
kcũn blũ	mệnh-đề	proposition
boh blũ ngã	chủ-tử	subject
boh blũ nguôp	giới-tử	preposition
boh blũ kdjãt	thán-tử	interjection
pruẽ đũt	câu ngắn	phrase
boh blũ kah đuê	mạo-tử, quán-tử	article
boh blũ kah đuê	loại-tử	classifier

(Cf. Hdĩp hgũm : Hrua anãn, hla 101)

b. Boh blũ êlâu pruẽ: Chữ đầu câu: Initial particles

tơdah	nếu	if
tấpnăng	đôi khi	sometime
êdei	rồi	then
anei lẽ	đang này	then, at that
êlâu	đã	first
êdeinăn	kế	then
mbhã mbhai	may-mãn	by chance, fortunately
sĩt nik	thật	indeed
ãt	cứ	continue
hơi	nhè	instead, indeed
tơi kớ	đến nỗi	to the point that, so much that
bhiãn gờ	dĩ nhiên	of course
lui, đãm	đừng	don't
koyuadah	vì, cố	because
êlâu hĩn	trước hết	at first
knõng	chỉ có	only

c. Boh blũ bi mngac̣ êlâu pruẽ: Trạng-từ đầu câu:Initial adverbs

mtam	ngay	immediately
sĩt nik	ắt hẳn	surely

phung	ào, ðung	thunderously up, down
bhão rião rit	thình lình	suddenly
sui sãn	lâu lãm	long time
mrâu	mới	just
mũt hao hao	vô ào	noisily into

d. Boh blũ ðru boh ngã : Trợ-động-tử :

Preverbal auxiliaries

mrâu	mới	just then
msẽ mớh	cũng	also
adôk	còn	still
ka	chưa	not yet
knuê	hồi nãy	now, then
hơai	không	not
mbloh	lát nữa	short while later
leh	xong, hết	stop, quit, finished
amão tuôm	không bao giờ	never
amão ðui	không thể	can't

e. Boh blũ knhal tuẽ : Hậu-trí-tử : Final particles

sônãk	quá	very, indeed
jih jang	cả	at all
leh	xong rồi	finished
lah	mà	indeed
leh leh	rồi	already

mǔ?	không?	question
sǒnǎn hě	hả	is that so!
ka?	chưa?	yet?
êdi	thật	indeed
knǒng	thôi	only
nǒ	nhé	OK?
han	hà, hả	surprised, bewildered
lǒ dǒng	trở lại	again
jih jang	cả	at all
sǒnǎn	vậy, đương	indeed
sĩt nik	chắc	surely
koh	đi	imperative
lǒ	nữa	more

f. Boh blǔ nguôp : Giới-từ: Prepositions

mǒng	từ	from
ti	ở	at
hǒng	với	with
kơ	đến	to
hlǎm	trong	in
mbĩt	với	with

(Cf. Yǎl dliê : Anôk, hla 129)

g. Boh blũ bi mngăc : 'Trang-từ' : Adverbs

sônăk	rát, lăm	very
mhing	nhiều lăm	very much
lu sônăk	nhiều quá	very
jih	hết	completely
mtam	tức khắc	immediately
măit	cùng nhau	together
măng ai	nhiều lăm	so much
nanao	miết	continually
blũt	tuốt	thoroughly, completely
brũ-brũ	lần lần	little by little
đhião	một chút	a little
amăo đui	không nổi	not able
đui	được	able
hjäng	riêng	alone
măế	như nhau	alike
êmút	từ từ	gently, slowly
hjäñ păn	một mình	lonely

(Cf. Yăi dliê : Boh pral, hla 135)

h. Boh blũ kah djuê : Loai-từ : Classifiers

klei (hriăm)	bài	lesson
wăi (tač)	bãi	flat expanse

guĩ	bạc	step
phung	bầy	flock, herd
ẵp	bó	bunch
hlâu, rĩng	bộ	set
bit (bur)	bụi	bush, thicket
boh (mtih)	bức	wall
boh (jhung)	cái (bàn)	general classifier
pők (siap)	cánh	wing
hlâu	cặp, đôi	pair
ana (kyâo)	cây	tree, plant
boh (hdruôm jõng)	chiếc (giày)	one of pair
boh (êdeh)	chiếc (xe)	vehicle
êpul	chòm, đám	cluster, group
boh (cũ)	ngọn, đỉnh, chòm (núi)	mountain
kmrũ (boh)	chùm (trái)	bunch
tal	chuyến	trip
kdrêc	chương	chapter
drei	con	living beings, etc.
boh (hbei)	củ (khoai)	bulb
klei (kbĩn)	cuộc (họp)	meeting
pők (hdruôm hrã)	cuốn (sách)	book
bũl	cuộn	roll
aruât (hãt)	điếu	cigarettes
cõng	đỉnh (núi)	sum mit

knuh (maga)	đóa (hoa)	flower
kgǎn (adũ)	gian (phòng)	room
grông	giạ̃y	row
asǎr	hạt, viên	grain, pill
klǒ	hòn	stone
mbah	khâu	mouthful
kčũn	khúc	section
asǎr	viên	pill
pők	tờ, lá, bản	sheet, leaf, script
tal (ao)	lớp (áo)	layer
koha	miếng, cục	small pieces
mnǒng	món	sum, item
phung	mớ	tray
kmrũ	múi	section of fruit
ḃẽ (brǎm)	mũi (tên)	arrow
ksir	nải	hand of bananas
ḃẽ (kđiêng)	ngón	finger
čô (mnuih)	người	people
hruh	ổ	beehives, nests
boh	quả	fruit, ball
aruăt	sợi	hair, thread
boh (sang)	tòa	building
pők (mdhã)	tấm	board, hide

(Cf. Yǎl dliê : Wang, hla 126;

Rup, hla 127)

i. Boh blũ mduê bi đưôm : Liên-tử : Connectives

hõng	với	with
leh anãn	và	and
msẽ	như	like
điãdah	mà, nhưng	but, and, which
msẽ sớnhãn	như đó	like that
amãodah	hoặc, hay	or
kớyuadah	vì	because
msẽ sớnei	như vậy, này	like this
hlãm brô	chừng	about
nãng ai	độ, khoảng	about
pioh	để, cho	to, in order to
ãiãng	để	in order to
kớ	của	belonging to
đứn	nào	whatever
ya mớng	cái nào	anything
hlue	theo	according to, with

j. Boh blũ kdjãt : Thán-tử : Exclamations

bớih	chà	surprise
kieh	ủa (những tiếng dùng để chỉ sự ngạc-nhiên)	surprise
lui	thôi	say no more
pap mớai	tội nghiệp	pity, sympathy

iyiôh (ruã)	ới	mild dissatisfaction
man leh	thôi, đủ	that's enough
mãng ai	thây kê, không sao	never mind
hơi!	ới!	hey!

k. Boh blũ êmih : Vãn-tử : Interrogatives

ya ngã	tại sao	why
ya mnõng	cái gì	what
ti	đâu	where
singã?	tại sao?	why?
lẽ	vãn-tử	interrogative
si	thế nào, sao	how
nbĩl	khi nào	when
dũm	bao nhiêu	how much
ka	chưa	yet
mỡ	không (dùng cuối mỗi câu hỏi)	question

l. Đa đa : Vãn vân : Miscellaneous

mta	thứ	kind of thing
klei	chuyện	episode
bliũ	lần	time, occurrence
phung	các	plural, group
dũm	mấy	pl., as for them
đada	vãn vân	etcetera

Tủ-Sách Ngôn-Ngữ
Dân-Tộc Thiểu-Số Việt-Nam
Cuốn 7
Phần 1

KLEI HRIĂM BOH BLŨ ÊĐÊ
NGŨ - VỤNG ÊĐÊ
RADE VOCABULARY

Y-Chang Niê Siêng

Viện Chuyên-Khảo Ngữ-Học
Summer Institute of Linguistics
Huntington Beach, California
1979